

passionabiliter affici/pra illud apli tam generaliter expertu Sentio alia legem in mebris meis etc. unde etiam reperiunt in doctoribus theologie qui subtile et profundi nominati sunt quedam positiones minus sobrie ut quod deus vult et facit nos peccare. Quod in ordine ad deum omnia necessario veniunt et ita necessario peccamus. Quod divina voluntas potius vult res esse quam suum intellectus indicat eas fore. Quod in eodem instanti temporis licet non nature duo contradictoria simul possunt stare. Quod multa sunt eterna propter deum. Quod quicquid intellectus cognoscit uniuersaliter vel abstractiue vel precipue habet correspondentiā talē in re sicut in deo dum per se indit intellectus sapientiam a bonitate. et ita de reliquis quorum plura damnata articuli parisienses ordinauerunt.

Finit

Tractatus de distinctione verarum visionum a falsis magistri Johannis de gersonno Cancellarii parisi.

In nomine domini Amen. **S**per unam ex lectionibus meis super non estu carniū apud ipsos carthusiensis recensui eis deus transmissi. Nunc aliam quandam sicut recensens tibi germane frater mitto. Nec lectio generali quodam tropo aperit quemadmodum nimis vix diuine reuelationis a falsato denario dyabolice illusionis secerni potest ne fallat nos angelus sathane per transfigurationem suam in angelum luciferi. sed probem spiritus si ex deo sunt et quod bonum est obediētes apostolo teneamus. Nec doctrina et si cuiuslibet christiano utilis est viris tamen religioni et contemplationi dedicatis qualiter te per celestis elegit saluberrima imo necessaria iudicat. Si vale frater cordis mei in eo quod te iugiter custodiat et in quo bene valere presertim et fratres tuos celestinos vehementer exopto. commendas me orationibus eorum atque ea quod tibi depono volens esse tibi communia utinam et utilia fiat. Nec autem lectio sic habet.

Sicut Johannes baptizans in deserto. In hac pericula commedatio Johannis precursoris ex tribus

ordinatur ex fama per nomen expressa ibi. Fuit iohannes habens. glosa. gratia dei. A gratia incipit. non nominari solent nisi famosi. Secundo ex sua operatione virtuosa quod dicitur baptizans. Tercio ex loci congruentia in deserto. Circa nomen videre est ipsum reuelatum fuisse celitus secundum historiam lucam. i. scriptam. Et non est hec mediocri laus habere nomen quod per angelum et tale angelus quilibet est gabriel os domini noianit. Concludit namque mirabilis vite perfectio futura ex pronuntia seu presaga miraculose nominis assignatione. alioquin frustra fieret in nomine miraculi operatio si non in re ipsa aliquid magnificum super quod naturam excellenti designaret. Sed insurgit statim curiosus inuestigator et quare pacto scilicet habet pronuntiationem nominis istius fuisse angelicam potius quam illusionem dyabolicam. Et enim angelus sathane secundum apostolum transfiguratus non nisi in angelum luciferi. Ista est dubitatio quam in nouissima lectione est tacta et dilata ad tempus alterum quam petitur arte discernendi reuelationes angelicas ab illusionibus demoniacis.

Quocirca dicam in primis sic vera religionis assignatio per sophisticas et fallaces hereticorum argumentationes impugnat sic per mendaces angelos miraculorum verorum sanctarumque reuelationum autoritas factis quibusdam sophisticis et magorum prestigis quare infringi. sicut dicit Petrus apud clementem in itinerario suo. Cur ita quatenus per abducant homines a spiritualis veritatis cognitione quod per miraculorum aut reuelationum media tradita est quam ad falsitatem filia videntur introduci. Dicam per terea quoniam non est humani regula generalis vel ars dabilis ad discernendum semper et infallibiliter quod verum sit et quod falsum aut illusorie reuelationes. Tunc enim non haberet solus fides nostris prophetis et consequenter de tota religione sed esset euidenter certitudo. Nam quod sciret euidenter aliquid esse a deo vel ei per angelum reuelatum sciret perfecte aliter quam per solam fidem illud esset verum. Quod admodum si quis haberet scientiam claram de dissolutione fallaciarum et argumentationum contra veritatem fidei peccati eandem impugnantium haberet utique noticiam non tamen certam ex fide sed ex demonstratione de fidei articulis euidenter. Costat igitur non esse querendum a catholico ut sibi fiat elucidatio perspicua et euidenter de pronuntiatione huius nominis Johannes facta zacharie quod licet probabiliter sciret esse reuelatio angelica. De hoc ei fides est et non scientia. Et sic non omnino est fides secundum apostolum sed est donum dei sic non omnes vera a

bb

De distinctōe verarum visionū

falsa reuelatōe discernūt. s; aut verā sper-
nunt/ r falsa amplectunt. vel sacrilega im-
pictatē r incredulitate/ talia negant repro-
bāt r ptemnūt. **N**ihilomin⁹ alia est que-
stio qliter p̄suppositis/ eis q̄ fidei sūt/ cogno-
scere nos fideles poterim⁹/ r fm doctrinā
Johānis pbare sp̄s si ex deo sūt ne falla-
mur. Et i hāc q̄stionē sciēs incidi ppter il-
lusiones plurimas q̄s nro tpe cognōni cō-
tigisse. Et etiā in h̄ senio seculi. In hac ho-
ra nouissima/ in p̄cursione anti xp̄i/ mūd⁹
tanq̄s senex delir⁹/ fantasias ples r illusio-
nes somnijs similes pati habz. r multi di-
cent. ego sū xp̄s/ r recedētes a veritate cō-
uersi ad fabulas seducēt mlros. De multz
iā audini/ qz qlibet sibi reuelatū esse p cer-
to iā habebat/ q̄ erat futur⁹ papa. Inter
q̄s quidā bñ l̄ratus r famosus/ h̄ etiā p̄pa
manu i scriptis q̄ legi reliq̄t/ r argumētis
diecturisq; plurimis asserere conatus est.
De alio silr l̄rato/ p relationē accepi. p̄mo
p̄suasū esse sibi q̄ foret papa. dehinc anti-
xp̄s saltē p̄cursor anti xp̄i. nouissime vt se
ipm perimeret instigat⁹ est vehemēter/ ne
videret tm̄ asserere nocumtū pp̄lo xp̄iano
Tādē dō miserāte ad saniorē mētē p̄uer⁹
ista de se scripsit ad eruditionē r cautela z
alioz. Porro de alijs multz in religione r
austeritate vite p̄stitutis. incredibilia fere
sūt ea q̄ idoneis testib; referētib; agnoui.

Si veniat igit aliq̄s q̄ se reuelationem
habuisse p̄tendat/ quēadmodū zacharias
r aliq; p̄phetaz cognoscunt ex historia sa-
cra recepisse/ qd̄ agem⁹/ q̄ pacto nos habe-
bimus. Si statim negem⁹ oia/ vel irridea-
mus/ vl̄ inculpem⁹ videbimur infirmare
autoritatē diuine reuelatōis/ q̄ nūc vt oliz
potēs est. neq; em̄ man⁹ ei⁹ abbreviata est
vt reuelare nō possit. Scandalisabim⁹ p̄-
terea simplices dicētes/ q̄ ita de nostris re-
uelatōib; r p̄phetijs poterūt esse calūnie/
r censendo erūt fantasie vel illusiones. Te-
nebim⁹ ergo mediū. r fm apli Johannis
documentū. Nō credem⁹ om̄i spiritui/ s;
pbabimus sp̄s si ex deo sint/ r obediētes
ap̄lo qd̄ bonū est teneamus. Erim⁹ sic nū-
mularij seu campsores sp̄iales/ ad soler-
ter r acute examinandū nūmisina p̄ciosū
r extraneū diuine reuelatōis/ ne forte demo-
nes q̄ monerā quālibet diuinā/ r bonā qm̄
libet falsare satagūt/ subintroducāt p̄ vā
moneta r legitima falsatā r reprobā: est; h̄
in detrimentū nō mediocre eccl̄iastici fisci

vel erarij/ seu thesauri imperialis dei. Et
tanto ampli⁹ q̄to moneta p̄ciosior est r ra-
rior/ quēadmodū sunt act⁹ virtutū heroi-
caz/ atq; supnaturaliū visitationū. Tan-
to igit vigilantior adhibēda est ad discer-
nendū cautela/ quāto est; iactura damno-
sior. Et qm̄ similitudo hec sat; idonea
est ad id palpabilius ostendēdū qd̄ intēdi-
mus/ psequamur eā dicētes. Primū. q̄ ex-
aminator hui⁹ monete sp̄ialis/ debet esse
theolog⁹/ arte pariter/ vsuq; peritus. non
q̄les sūt q̄ semp addiscētes nunq̄s ad sciē-
tiā veritatis pueniūt. q̄les garrulosi/ vbo-
si/ p̄terui/ p̄tiososi. morib; deniq; pessimis
dediti/ r plus ad epulas vanaq; gustu di-
scernēdū/ q̄ act⁹ suos dijudicandū indu-
strij r seduli/ quib; om̄is sermo de religio-
ne fabula est siue onus: postremo quicqd̄
lingua magniloqua ondit/ vita q̄ mentiri
nescit p̄tradicit r blasphemat. Aput tales
numularios noua qlibet moneta diuine
reuelatōis sic incognita est r barbarea. vt
cōfestim ad se deductā. cū grandi cachin-
no r indignatione reijciāt irrideāt r accu-
sent. Alij sunt/ nec nego/ q̄ ex aduerso i op-
positū ruunt viciū/ q̄ supsticiosa etiā r va-
na r illusoria deliroz/ hoiz facta r somnia
necnō egrotantiū r melancolicoz porten-
tuosas cogitatōes/ reuelationib; ascribūt
Istis leue cor nimis ad credendum/ alijs
nimis intractabile r asperuz esse videns/
scio certissimū esse q̄ aput. Aasonē scribit
medio turissim⁹ ibis. Est autē moneta
ista sp̄ialis reuelatōis tanq̄s aures/ in qn-
q; principaliter examināda. s. in pondere.
in flexibilitate/ in durabilitate/ in p̄figura-
tione/ r in colore. Et h̄ fm quinq; vtutes
ex quib; sumit argumētū monete sp̄ialis
legitime. Humilitas dat pond⁹. discretō
flexibilitatē. paciētia durabilitatē. veritas
p̄figurationē. charitas dat colorem. Has
quinq; vtutes legim⁹. Mariā habuisse in
angelica reuelatōe sibi facta. silr in zacha-
ria r elisabeth cōcludunt extitisse/ ex serie
euāgelij Luce. dñi Johānis nomē fuit re-
uelatum.

Itaq; quo ad primā additionē/
si cognoueris aliquē q̄ p sup-
bam curiositatem r vanā lau-
dem atq; p̄sumptionē sanctita-
tis/ cupid⁹ sit habere reuelatōes insolitas/
q̄ se dignū istis reputet/ qui in talib; de se
narrandis gloriabund⁹ delectet. scito qm̄

illudi meret. Neq; magnipendas si aliqui
habuisse reuelationē iactāter affirmet: de
est em̄ pond⁹ humilitatis. Preterea d̄ san-
ctis patrib⁹ habem⁹ narratōes plurimas
sup̄ tanta humilitatis obseruatōe cōposi-
tas. Cuidam ex patrib⁹ demon apparuit
trāsfigurat⁹ nō solū in angelū lucis/ sed in
xpm̄ dixit se ad h̄ venisse in mundū/ vt ab
h̄ patre videret⁹ ⁊ adoraret⁹. Cogitabūdu⁹
aliq̄diu māsit sanct⁹ ille pater/ instar ma-
rie virginis/ ⁊ cogitās qualis esset ista sa-
lutatio. Dicebat intra se. Nunq̄d nō ado-
ro quotidie xpm̄. qd̄ sibi vult talis appa-
ritio. Et ad humilitatē ilico p̄fugiens ait
ad demones. Vide ad quē mitteris. Non
em̄ dignus sum hic videre xpm̄. Duo di-
cto tam humili demon p̄sul⁹ ⁊ pudibū-
dus abcessit. Ali⁹ pater clausit oculos in
re simili. Holo inquit videre xpm̄ in terrā
illū in celis videre p̄tentabor. Et beatus
Dartin⁹ ex sup̄bo demonis ornatu/ fal-
sitate loquebat dyabolice/ qz se xpm̄ dice-
bat agnouit. Est igit̄ hominib⁹ saluber-
rimum consiliū p̄tra tales demonū illusi-
ones pōdus humilitatis obseruare. se re-
putare intellectu pariter ⁊ affectu indignis-
simū/ qui sup̄ alios homines reuelatio-
nem accipiat. qui p̄re alijs a deo mirabili-
ter visitet. Et si que talia p̄ter solitū eueni-
re circa eum p̄tigerit reiciat a se cū sancto
humili verecundōq; pudore. Deputet ta-
lia v̄l lesioni p̄prie fantasie/ ⁊ se habere ali-
qd̄ simile freneticis ⁊ maniacis aut melā-
colicis reformidet. Vel caueat ne propter
enormitatē p̄cedentiū peccatorū/ datus sit
in reprobū sensum vt talib⁹ illusionib⁹
seducat. Si talia sint dyaboli machina-
menta seu tentamenta ex humilitate hu-
iusmodi euanescent. Aut si velit de⁹ q̄ i his
tolerandis exerceat/ nō nocebūt. Si vero
sit diuina reuelatio non ficta/ humilitas
p̄ie renitens/ magis p̄parabit locū ad ipsi-
us susceptionem ⁊ audire merebit/ amice
ascende super⁹. quāto i loco plus infimo
recubere conabit. Habes in exodo/ quori-
ens Moyses a se repulit diuinā iussionez
dū ad pharaones mitteret. Obsecro inq̄t
dñe mitte quē missurus es ⁊c. Et hieremi-
as clamat. A a dñe deus. ecce nescio loq̄
qz puer ego sum. Et Iohes baptista non
audet sanctū verticē xpi tangere. s; eū a se
repulit dicens. Ego a te debeo baptisari.
Et apls paul⁹ se primū inter peccatores

deputat/ qui nec dign⁹ sū inq̄t vocari apo-
stol⁹. Et si quis obiecerit qz apls suas
reuelatōes iactanter aperuit atq; diuul-
gavit. Respondēt sancti doctores int̄ q̄s
Chriz. sub hac sentētia. Aliud est inq̄t
ex quadā necessitate vel habendi p̄silij. vel
ad vtilitatē audientiū/ secretas gr̄as suas
aut vtutes suas prodere seu manifestare:
aliud sine quauis sua aut alioz vtilitate
talia p̄ inanē gloriā ventilare. Un̄ maria
virgo que p̄seruabat om̄ia verba hec cōse-
rens in corde suo. postmodū aplis p̄fertis
Luce sacra misteria sibi soli credita disse-
ruit. nō ad iactantiā/ qz nō tantū tardass;
cū vicij om̄e p̄ceps sit. s; ad ecclesie religi-
onisq; edificationem. Quinetiā deuotus
Bernard⁹ q̄ totiens iussit vt hō vtutes
suas plus abscondat etiā familiarissimis ⁊
deuotissimis/ q̄ alij vicia sua occultare sa-
tagunt. pluries de suis donis ⁊ gratijs p̄
p̄tentionē adeptis palā nedū loqui s;
scribere nō esse sup̄biā arbitrat⁹ est. Duo
pacto sic: qm̄ h̄ agere cōpellebat nō vani-
tas s; charitas: ⁊ iā in humilitatis terrā
radicē vtutis. ne iactantie aura velleret al-
te demiserat. Nec charitas ⁊ edificatōis
necessitas a p̄sumptōis suspitōne beatus
paulū absoluūt. qz p̄pter subintroductos
falsos aplos/ q̄ gliosos se monstrabāt/ au-
toritatis sue pondus impulsus ē p̄palare
quāq; p̄la sint in ei⁹ etiā laudatōne plena
hūilitatis ⁊ recognitōis p̄prie fragilitatis
⁊ ignoratiē. An in corpe inq̄t v̄l extra cor-
pus nescio. de⁹ scit. Et itez. Fact⁹ sū in si-
piēs ⁊c. Est igit̄ nō quelibet manifestatio
reuelatōis sibi sacre arrogās vel superba/
s; ea tantūmodo q̄ sit inaniter vane ⁊ abs-
q; fructu edificatōis v̄l p̄silij/ s; sit ad exo-
nerandū tumorē animi a vento iactatiē q̄
plen⁹ est. Ad scalpendū deniq; p̄urientes
aures astantiū curiosa h̄mōi narratōe va-
nitatū. Et si nō aliud afferret hec loquaci-
tas incōmodū. abūde illud est/ qd̄ magne
rei ⁊ inapp̄ciabilis sit p̄sumptio. dū. s; tps
inutiliter delabit. Quo circa nō parū ad-
rē attinet si res de q̄ fert esse reuelatio/ sit
vtilis ad mores. ad rēpublicam. ad diuini
cult⁹ honorē v̄l augmētū. aut si sit supua-
cuis reb⁹ seu narratōib⁹ imixta. Proinde
in secularib⁹ historijs/ ⁊ actib⁹ humanis.
sic reperire cōmune est/ ⁊ laudare se p̄t hō
absq; culpa iactatiē/ dū sue defensionis vz
get necessitas. Sic Tullius porando ne
bb z

De distinctōe verarum visionū

pelleret in exiliū p̄seruationē ciuitatis ro-
mane a se factā aliq̄s egregia opa sui p̄su-
lar̄ cōmemorauit. Sic africanus scipio
triumphū quē de cartagine subiugata re-
portarat in defensionis sue patrociniū cō-
tra accusatores suos allegauit. et vtrolibz
absq̄ imputatōe ad iactantiā. Refert de-
niq̄ plurimū si q̄s nouicius sit i exercitio
virtutū aut veteran̄. qm̄ virt̄ dū incipit
leuissimo flatu p̄uellit. Inueterata at̄ sua
stabilitate nixa consistit. Dabes ex his
primi signi qualēcunq̄ delucidationez/p̄
q̄d d̄iudicari p̄t sp̄uale numisma vere re-
uelatōis a falsato denario dyabolice illu-
sionis/q̄d signū est pond̄ humilitat̄. Et
nōne h̄ pond̄/hec habuit reuelatio facta
zacharie et Elisabeth sup̄ Johānis nomi-
natione. Lege historiā et videbis q̄ vicini
et cognati vocabant puez noīe p̄ris sui za-
chariam/qz nō garrula et vana curiositate
sup̄ noīe pueri parētes vulgauerūt. Illaz
dicere sola extorsit necessitas dū in circūci-
sione puer esset nomē acceptur̄. S; et eli-
sabeth sancto humili verēcūdoq̄ pudore
ornata/occultabat se mētibz sex. Et zacha-
rias tāte humilitatis fuisse p̄uincit̄/vt ad
verbū aspectūq̄ angeli stupidus/et gelido
timore p̄cussus/vix crediderit nuncianti.

Addendū tñ est q̄d vult beatus Greg.
dyal. Dumilitatē verā nō esse p̄tinacē/s; z
obrpantē cū tremore/quēadmodū de q̄dā
libertino refert/q̄ rogabat et adiurabat re-
nitens suscitare puez. Virtutis inq̄t pe-
crus nō esset si h̄ charitas non vicisset. Et
plane nō iā hūilitas s; sup̄bū d̄ sua estima-
tione est iudiciū. si q̄s p̄tendēdo hūilitatē
p̄tremnat p̄latū aliq̄d opis ardui p̄cipietez
Neq̄ em̄ p̄ageret/si nō esset sapiēs i ocul̄
suis. si nō prudentie p̄prie inuitēs potius
q̄ superioris sui iudicio sensui et arbitrio
subijci parat̄ existez. Vide q̄ quēadmo-
dū pusillanimitas ex sup̄bia generetur.

Addit ip̄e Greg. p̄ regula q̄ miraculuz
et hūilitas duo sūt signa/q̄ ad manifestan-
dā alicui⁹ sanctitatē sufficiūt. Neq̄ em̄ mi-
racula p̄ se valēt/cū a malis iusto dei iudi-
cio p̄mittuntur fieri i edificationē ecclie.
Deus q̄ diuino spiritu implet inq̄t Greg.
habet euidentissime signa sua. veritatē. s. et
humilitatē. q̄ si vtraq̄ in vnā mentē perfe-
cte p̄ueniūt/liq̄t q̄ de p̄sentia sancti sp̄s
testimoniū ferūt. Quāq̄ refert multū si
miraculū fiat in attestatōez fidei vere. aut

ad sanctitatē alicui⁹ manifestatōez. Nā et
mali p̄mo mō faciunt miracula vt scribit̄
Bath. vii. Om̄ veritas a quocūq̄ dicat̄
a sp̄sancto est. nec eā vincit malicia. S;
in approbatōez sanctitat̄. p̄prie/mal abs-
q̄ dei p̄tradictōe publica et sufficenti nullo
modo p̄uenire p̄t miraculoz opatio. alio/
quin de⁹ esset fallax testis mēdacij. Qua-
re sic;qz signū p̄prie manus. i. potētia a se
solo factibile/appēderet lris falsis p̄tense
sanctitatis/nec reclamaret. Addit h̄ n̄ re-
clamaret/p̄pter anti xp̄i miracula q̄ nō nul-
li vā fore p̄tendūt/ad p̄batōez electoz et re-
probōez subuersionē. Licet tñ anti xp̄s mi-
nister miraculi mēdacissim⁹ erit/et in vita
sceleratissim⁹. S; de⁹ ip̄i suisq̄ miracul-
ne crederet/p̄ suas aliorūq̄ p̄nunciatōes
innumeras reclamauit atq̄ p̄tradixit. p̄-
pter q̄d inexcusabilis erit sibi credēs.

Secundū signū in legitimo nu-
mismate sp̄iali/est discretio q̄
dat flexibilitatē. Intellego p̄m
p̄tudinē ad credendū p̄cilio/
q̄ est humilitatis filia. Si videris aliquē
exēplo zacharie et elisabeth incedētē via re-
gia et corde simplici in oibz iustificatōibz
dei q̄ nō vult ambulare in magnis neq̄ in
mirabilibz sup̄ se. S; medio quodā teno-
re/regulas viuēdi sequit̄ a p̄ribz institutal
nec trāsgredit̄ fines q̄s p̄res sui posuerūt.
d̄ tali noli credere leuiter/q̄ fallax p̄ demo-
nū illusiones/quē et credere p̄silio/et i oibz
ceterz moderamē discretōis obfuarē pspe-
xeris. Atvero sūt alij/quibz placet p̄pria
sentētia duci/et ambulāt in adinuentōibz
suis. Ducit eos piculosissimus rector/aut
verius impellit p̄pria opinio. ieiunhs sup̄
modū se macerant. p̄tendūt vigiliās. la-
crimis plusq̄ oportet cerebrz turbāt et ex-
tenuāt. Et inter hec nullius credunt mo-
nitis. consilio neminis adquiescūt/vt tē-
perari⁹ se habeāt Doctores p̄terea et i lege
peritos audire seu consulere non curant.
et consultos sp̄nūt. Amīrum qz magnū
iam aliquid esse persuaserūt sibi p̄p̄is. et q̄d
eos agere conueniat plus omnibus sapere
arbitrantur. De talibz pronuncio qz cito
prolabuntur. in omnem demonum illusi-
onem. cito impingunt ad lapidem offensi-
onis. quia ceca precipitatione et nimia ve-
locitate rapiuntur. Propterea quicquid
de reuelationibus insolitis pronunciaue-
rint habeto suspectū. Pauci sūt mēses

dū eram **A**trebati. audiui de quadā mu-
liere coniugata et hūte liberos/ q̄ aliq̄s diu p̄
duos dies. nōnunq̄s p̄ q̄ttuor et ampli⁹ ma-
nebat absq̄ cibo. erat p̄inde mult⁹ amira-
tioni. Feci vt loq̄rer cū ea. examinaui eaz
mult⁹ s̄monib⁹. reperi hāc abstinētiā nō so-
brietate sed vanā supbāq̄ p̄tinaciā. Namz
post tale ieiuniū dira fame excruciatā/in-
explebili voracitate comedebat. Nullā in-
sup asserebat solidā cām q̄re sic ageret/nisi
q̄ se indignā dicebat q̄ pane vesceret. Fa-
tebat p̄terea neq̄s a p̄fessore suo/ neq̄s ab al-
tero h̄re hanc viuēdi regulaz. Hā a dimi-
dio anno et ampli⁹/ null⁹ habuerat p̄fesso-
rū vl̄ absolucionē vl̄ p̄siliū. Expauit fate-
or et exhorruī. dissimulās t̄m cepi ostende-
re demōis hos eē laq̄os. et eaz piculo infa-
nie vicinā eē. Namz et erat vultu attonito. et
color silis iamā morture videbat. Pete-
bam si sciret aliq̄s q̄z auctoritas fides et
prudētia maior⁹ eēt ponder⁹ et reputati-
onis apud eā/q̄s pp̄rie estimatiōis iudiciū
Rūdit ilico suspirabūda et gemēs/demissis
humī ocul⁹ se miserā/se peccatricē/se indo-
ctā plus oib⁹ et insciā. Subintuli q̄rens si
vere ita de se sentiret. q̄ pacto sine cuiusq̄
alteri⁹ cōsilio/tā insolitā et ab alijs sancti-
ozib⁹ et fortiorib⁹ nō obseruatā abstinētiā
sequēret. Lepit nescio q̄s r̄nsionū ambages
voluere: quia q̄uis euadere nescire deerat
hūilitas: et possidebat mentē ei⁹ q̄dā arro-
gantia: que se victā erubescerebat confiteri.
Tandē monui eā bona fide et sub attestati-
one maximī discrimis sui/ i ania et corpe:
vt fatuā desereret hanc ieiunādī obstinati-
onē: et absq̄ peritor⁹ consilio nihil singula-
re/ et ab alijs inobseruatū sequēret/ maxie qz
viro suo displicebat. et peior erat edacitas
insaturabilis sequens. Non r̄ndit ad hec.
Plane discessi et q̄d postmodū egerit igno-
ro. **D**ecidcirco introduxi vt exemplo
p̄spiciū facerē q̄ntus est in q̄busdā discre-
tionis defect⁹/ q̄ nō p̄mittit flecti ad credē-
dū p̄silio. **N**ō mirandū si numisma q̄d a
talib⁹ fabricatū est repudiat/ tanq̄s si ex fer-
ro sit nō aureū. **Q**ua in re saluberrimū
est sapient⁹ p̄siliū/ ne hō sit sapiēs in ocul⁹
suis: et ne innitāt prudētie pp̄rie/ sed agat
oia cū p̄silio. in et̄nū nō peirebit. **N**ec suffi-
cit q̄tidianis interrogatiōib⁹ fatigare prudē-
tes/ s̄z fides et obediētia p̄stet necē eē. alioq̄n
stult⁹ erit hō h̄mōi. put loq̄s sapiēs/ q̄ n̄ re-
cipit v̄ba prudētie seu p̄siliū/ nūi ea dixerit

q̄ versant in corde suo. **E**st sane donū nō
mediocre sp̄sūcti. s̄ donū p̄siliū q̄ sc̄z dari
possz: vl̄ h̄ri vl̄ credi recte p̄siliū. **A**it ita
q̄s **J**ohes climaci de q̄dib⁹ p̄tingēdi ad de-
um: q̄ hō arrogās et seipm̄ ducē sui p̄stitu-
ens/ nō indiget demōe tentate. qz factus ē
sibi ip̄i demō. **E**stimo deniq̄ q̄ nūc maxi-
mōz maloz cumul⁹/ que in sc̄simate pati-
mur et expimur: ab hac indiscretiōis peste
p̄cesserit null⁹ acq̄escere p̄silio p̄mittent⁹.

De hac discretiōis v̄tute tractat abun-
de **C**assian⁹ in collatiōib⁹ patz. **T**andē i
p̄sona magni illi⁹ **A**ntonij p̄cludit solam
hāc v̄tutē esse q̄ imp̄turbato calle deducit
ad regnū: et ab insidijs et seductōib⁹ demo-
nū tutos reddit. **S**ubiūgunt̄ exēpla q̄b⁹
h̄ astruit. **D**iserabiles p̄terea erit⁹ illozū
q̄b⁹ hec v̄t⁹ defuit mēozant⁹. **I**taq̄ ad par-
eritiū h̄gūt abstinētia nimia et crapulosa
voracitas/ nisi q̄ irremediabilior est excel-
sus i abstinētia. **D**orbois ei⁹ affert incur-
biles ex lesiōe cerebri: et rōis p̄turbatiōe: q̄
fit vt p̄ mania aut furia vl̄ ceteras passiōes
melācolicas sic p̄fundant̄ et intime radica-
tur fantasmatā interi⁹ refuata in cerebro
q̄ esse reputant̄ vere res extrinsec⁹ appētes
et audire se putat hō videre vl̄ tāgere quod
nullo sensu exteriori p̄cipit. **I**nualescit autē
hec passio vsq̄ ad hāc aliq̄n insanā/ vt iu-
dicet se hō aliud eē q̄s est. **Q**uēadmodū re-
pert⁹ est q̄ se murilegū. ali⁹ q̄ se gallū. ali⁹ q̄
se asinū. ali⁹ q̄ se mortuū reputaret. **U**ndē
fuerūt nōnulli doctoꝝ q̄ hac egritudine p̄-
cussum arbitratī sūt fuisse ip̄um nabucho-
donosoz/ vt brutū aīal eē se crederet: et non
veracitē indueret corp⁹ beluinū. **P**leni sūt
medicoꝝ libri portētiosus h̄mōi appitio/
nib⁹: et iudicioꝝ corruptiōib⁹: ex lesiōe viri-
um interior⁹ nascētib⁹. **D**e his ait hierony-
mus q̄ mag⁹ indigēt somēto hypocratis.
q̄s alio p̄silio. **M**ultos talium vidi. multos
etiā examinaui: q̄z aliq̄ in plerisq̄ negocijs
sanissimā videbant̄ h̄re sniam. desipiebāt
tū in certis casib⁹ et r̄nsionib⁹/ vbi fantasie
sue lesio certi⁹ eminebat. **L**etoz q̄ p̄scri-
ta acuti⁹ artū magicaz traditiōes sacri-
legas et impias/ facillime noscit plūma ibi
dē obseruāda p̄poni/ sup̄ imoderatis ieiu-
nijs et alijs nō ad aliud q̄ ad sensus et rōis
p̄turbatiōē. q̄ fit vt etiā plerūq̄ talib⁹ de-
diti: cadant in insanias. et vult⁹ oculoꝝq̄
horrozē terrificā patiant̄. **A**ttū ne quis
ea q̄ dicta sunt/ p̄tra iohēz baptistā et eius

De distinctiōe visionū

abstinentiā valeat retorq̄re. **D**ic aduertē/
dū est diligent/ q̄ hoīm diuerse sūt gr̄e/ tū
ex naturali boitate cōplexiōis. tū ex dono
illi⁹ q̄ diuidit singul⁹ put vult. Quocirca
fieri p̄t q̄ absq̄ culpa ⁊ nota indiscretiōis
arripiat vn⁹ modū viuēdi austeriorē q̄ nō
oib⁹ p̄ueniret. **E**xēplū hēm⁹ in Iohē n̄ro
Fuit ille cōplexiōis op̄tie natural⁹ ⁊ armo
niā viriū inferiorū ad supiores/ q̄nta natu
ra lapsa pariebat pulcras integrāq̄ posse
dit. **Q**uā si cui forsā sit h̄ ambigū/ sciat q̄
niā fm̄ scripturā dei p̄fecta sūt opa. **S**ed
nōne Iohes n̄r baptista a deo miraculo
se p̄duct⁹ est. **S**emē igit̄ materiale ex quo
corp⁹ cōpaginādū erat nec duruz nimis/
nec rursus fluidū abūdāt⁹ fuit/ s̄ t̄le proz
sus q̄le disponere ⁊ m̄strare talē ⁊ tātū de
cebat artificē deū. **D**ic aliquē defectū mō
struosuz incidisse/ q̄d seq̄t. **I**n nō nature q̄
nō opabat. s̄ deo miraculoſe causanti fuis
set imputata tal̄ imp̄fectio q̄d dicere nefas
est. **E**x h̄ ampl⁹ liq̄t q̄ iohis cōplexio nō
melācolica s̄ sanguinea fuit. ⁊ q̄ i sua cōce
ptiōe ⁊ anūciatiōe p̄stellatōnib⁹ celi neq̄q̄
subdebat. **F**efellerūt insup̄ aut fallere po
tuerūt regle astronomoz de iudicijs circa
eū/ nec ad ip̄m extēdi potuerūt. **A**pta est rō
p̄ceptōis miraculm̄. **E**x his q̄d rursū p̄clu
dit. **N**imiz vide q̄ iohes dū puer beremū
cōcupiuit ⁊ introiuit. h̄ nō ex lesione cere
bri. nō ex melācolica passiōe egit/ s̄ potius
a sp̄sctō duct⁹ est i defectū. **S**ilr̄ vict⁹ sui
singlaritas ⁊ cetera h̄mōi (q̄ eē añ ei⁹ con
ceptōem p̄nūciata sūt) p̄triosa sagacitate
obseruabant a iohē/ q̄ ab alijs amirari po
terāt/ s̄ nō cū discretiōis p̄tute penit⁹ imi
tari. **N**ō oīm auū par ē volat⁹ ad aq̄lam.
nec bestie oēs cursu tigrīdē equāt. **S**ic in
p̄tutib⁹ dispar ē cuiq̄ partitio. **H**ōne san
ctus b̄ndict⁹ desertū locuz puer incoluit.
ip̄i tū documētū est/ vt nō p̄mittant̄ pas
sim/ ⁊ p̄ libito mōachi solitudinē aggredi.
Nā q̄ sp̄iā adhuc tyrūcul⁹ nec expt⁹ leuio/
res isult⁹ pugne sp̄ital⁹/ quō tute cōmit
tit se bello ḡuiozi gigant⁹. **N**ā q̄ cōem vitā
agūt i societate. maḡ experiant̄ bella mū
di ⁊ carnis tāq̄ rudiores potētioresq̄ pu
gnarū p̄gressus. **Q**ui aut̄ solitarij degunt
p̄tra gigantē immanissimū diabolū dimi
caturi ⁊ fraudib⁹ subtiliorib⁹ atq̄ fortiori
bus aggrediēdi/ fatigādū ⁊ nisi discretiōis
gr̄a succurrerit turp̄it̄ deijciēdi exponūt.
Agnoscat⁹ igit̄ q̄ necessaria ē discretiōis

virt⁹/ quā parit nutrit ⁊ saluat humilitas
vere obedientie copulata. **E**xpediam⁹
reliqua sub breuitate maiori.

Tertū igit̄ signū i numismate sp̄i
ali/ dixim⁹ esse paciētā q̄ dat du
rabilitatē/ dū p̄ ignē tribulatiōis
examinant⁹ ⁊ dū p̄ contumelias ⁊ probra
pulsat. **D**octrina viri inq̄t sapiēs ex paci
entia cognoscit. **S**i q̄s itaq̄ ex manifesta
riōe illoz q̄ sibi dicit fuisse reuelata: repoz
tet n̄ nisi deiectionē/ irrisionē ⁊ opprobria
facili⁹ inducit credere sibi/ q̄s vbi suspitio
de vane laudis captatiōe rōnabilis exoz
tur. **F**allax tū ē h̄ signū/ nō dubito nisi cau
tissima circūspectiōe cū alijs adiūctis exa
minef. **N**ā obstinatio sepe paciētā simu
lat. ⁊ nōnulli ex p̄tumeliāz fatua p̄pessio/
ne glorianf. **Q**uēadmodū ip̄e etiaz sordes
vestiū ⁊ ciliciū/ aliq̄n sup̄bie vermē morda
cissimū generāt ⁊ nutriūt. **A**rbitrant̄ isti se
iustis et sanct⁹ esse siles q̄bus tot aduersa
cōtigerūt v̄l qui egerūt silia. **I**mpleri rur
sus in se putāt illā cbristi p̄missionē. **B**ea
ti q̄ p̄secutionē patiunt⁹: qm̄ ip̄oz est r̄gnū
celoz. nō sat⁹ aduertētes/ qm̄ ad dit cbrist⁹
p̄pter iusticiā/ s̄ tante cecitatis est ip̄a men
tis arrogātia/ tam silis esse p̄tutib⁹ vult vi
deri temeritas. **E**cce nūq̄d nō obsecro
repiunt̄ qui de suis etiā defectib⁹: de negli
gentijs ⁊ necessitatib⁹ improbilissime glori
ant⁹/ absurduz dictu. sed ita glorianf: certe
depurātes sibi talia a deo p̄mitti/ ne cum
paulo magnitudo reuelationū aut virtu
tū eosdē extollat. **E**t vide q̄ntē p̄sciētie ar
rogant⁹ calamitas: qz nec humiliat⁹: nec a
suis defectib⁹ spoliāt⁹. **N**ā qz vtili disp̄sa
tione sibi datos putat stimulos negligēti
arū culpabiliū: vt eis careat nequaq̄ eni
titur. quin pot⁹ in sue p̄fectiōis traducit
argumentum.

Quartum signū est veritas/ q̄ dat
configurationē ⁊ inscriptionē le
gitimā. **E**st nanq̄ sacra scriptura
locus v̄l officina/ vbi cunus regi⁹ monete
sp̄ualis recondit⁹. qz si in aliquo vel mini
mo puncto denari⁹ discrepet in sua figu
ratione ⁊ sup̄scriptiōe ab hoc cunō regis:
absq̄ vlla dubitatiōe falsatus est. **A**ttamē
tanta est nōnunq̄ silirudo denarij falsi ad
verū: vt vit nisi a doctissimis possit falsi
tas dep̄bendi. qz inter tot veritatis lineas
ad fraudem positas: nō statim vnus falsi
tatis punct⁹ semet aperit. **U**isi sūt heretici

qui magnos catholice doctrine cōpingebant libros/ vt solam heresim in tot veritates latenter insererent/ & cautiore efficiatioris fraude publicarent. **Decres** indicat ex q̄nta necitate tal' q̄libz moneta reuelationū insolitaz debet a theologis. priusq̄ admittat/ examinari. quoz p̄cipue interest inter verā & falsam religionē. mores q̄ cōcernens discernere. **Palam** est insup q̄sp̄ pernicioza sit scripture sacre reiectio: et ad antichristi susceptionē preparatio certissima. **Hoc signū quartū** manifeste trahitur in lege **Deut. xiiij. & xvij.** Et pro elucidatione maiori placet hic repetere q̄tuor p̄ditiones vere reuelationis: q̄ ad veritatis inscriptionē alias p̄ me positas: & p̄ nūciatas i q̄dā collatōe de angel' **P̄ia cōditio.** Nullus angeloz sc̄toz siue p̄pheta rū quicq̄ eē futurū p̄nūciat: q̄n veracit' futurū sit/ in sensu quē ip̄e v'l sp̄s sanctus intēdebant. Sic nō est r̄sum demonū. quiaz fallūt & fallunt. & hec cōditio habet **Deut. xvij.** Si tacita cogitatione r̄sideris. **Quo** possum intelligere verbū q̄ locut' est domin'. **Sequit' r̄sio.** Hoc hēbis signū: q̄ in noīe dñi p̄pheta ille p̄dixit & nō euenerit. hoc dñs nō locut' est. sed p̄ tumorē animi sui p̄pheta cōfinxit. **Contra h̄** videt' esse instantia fortis de **Jona** q̄ p̄dixit de structionē ninuitarū. & de **Isaia** respectu mortis ezechie. & de **Habban.** Pro q̄ ponit sc̄da cōditio. Si idipm q̄ angel' aut p̄pheta p̄dixit/ nō ex modo q̄ vocaliter p̄tendebat eueniat. plus sup h̄ a sp̄s sancto reuelationē accipiet: de p̄pheta aut reuelatione sic vel sic intelligenda: p̄ditionaliter aut mystice: vel l̄raliter. **Sic** factum est in **Jona** et **Isaia.** alias debuissent lapidari fm legē **Deut. xvij.** scriptā. hoc est q̄ prius appellauit deū reclamare/ v'l p̄tradocere. vel de suo intellectu salubrit' informare **Tercia** p̄ditio. nihil bonis moribz aut sincere fidei p̄trariū: angeli sc̄ti & p̄phete veridicūt aut p̄cipiūt. **Nō** sic demōes v'l antichristus: q̄z signa dicunt' signa mendacij. q̄ ad mēdaciū credendū inducūt. **Hec** p̄ditio habet **Deut. xiiij.** Si q̄s instet de p̄cepto dato abrae sup immolationē filij. **Responsio** est: q̄ deo iubente seu dispensante nō fuisset illicita mortis hui' infliccio **Sz** ita diceret p̄inat' idolatria imolans filios suos & filias suas demonijs. **Pro** quo ponit quarta p̄ditio. **Reuelatio** angelica

siue p̄phetica sup aliq̄ q̄d bonis moribus obuiaret. nisi diuina interueniret iussio siue dispensatio. talit' circūstantionata est aut esse debet: q̄ de ea reuelationē accipiēti vel eis p̄ q̄bus sit reuelatio dubitare nō liceat. **Oporet** enī vt tam clare cognoscatur reuelatio eē a deo/ q̄s clare scit' aliquid esse scripture sacre vel rōni p̄forme. **Et** in hoc casu maxie necessariū est donuz quod apl's vocat donū spiritū. **Queres.** q̄d agit hoc donū q̄d discretionē spiritū appellam'. **Agit** equidē vt sapore quodā intimo/ & illuminatiōe quadā experimentalī sentiat hō differentias inter veras reuelationes/ & deceptorias illusiōes. **Hoc** tradit beat' **Gre.** in dyal. **Hoc** idē de seip̄o beatus **Bern.** in suis miracul' fatebat'. **Sent**iebat enī & vt sic dixerim gustabat interno quodā afflatu & odore/ q̄n ad faciendū miracula sibi virtus aderat/ v'tpote ad sanitates opandū. **Quē** admodū de dño nostro iesu christo dicit euāgelista: q̄ sensit & tutem de se exisse dum sanata est mlr ex cōtactu simbrie vestimēti. **Alioq̄n** idē & alij similes: nulla ratione visi fuissent aliq̄n excusabiles a temeritate aut a tentationis diuine peccato dū ad operandū miracula semet ingerebant. **Aug'** quoq̄ refert in suis confes. matrē suam isto modo in veras & falsas nocturne quietis imagines et visiōes discreuisse. **Cur** igit' aliquis si regula vniuersalis aut doctrina certa & infalibilis nequeat tradi sup hac materia d̄ discretionē sp̄um: aut de reuelationū veritate: cum ista res plus in experientia & cōditionum particulariū q̄ infinite sunt cōcursu/ q̄s in arte verset. **Videam'** similem in re pari imo longe faciliori difficultatem. **Ridebunt** ad exemplum forsā aliqui sed attendāt ne semet irrideant. **Pertam**us ab aliquo dari nobis sub arte & doctrina vniuersali: p̄ quam sciri poterit euidenter de seip̄o v'l alio semper: q̄n somnijs illuditur: aut veris vigilijs exercetur. **Attende** in primis q̄ visiōes somniorum plerumq̄ discursiue sunt: racionales & super se reflecte. **Naz** querit hō si somniat. vtrinq̄ in super arguit. & tandem deliberate cōcludit q̄ vigilat. **Adde** q̄ tanta est somnij ad vigiliam propinquitatis similitudo: vt hēsitet homo etiam vigilans: ac visa se cum retractans: si tunc vere dormiebat. **Rursus** apud quosdam dormientiū putat

De distinctiōe visionū

scribit phus et experientia loquitur/vigilantiū opa incurfu voce et alijs plurimis reperire est. Deniqz tot et tales aliquādo occurrunt similitudines somnii ad vigiliam/qz solum videt experientia ad discernenduz sufficiens. Interroga aliquē de vigilantibus/quō scit an vigilat. Respondet illico forte insulsam hanc questionē tuā. s; vrgere nō desinas/respōdebit substomachās bene scio. **P**ersiste vltra et dic/quomō bene scis. dicet qz maxima est inter somnium suū. et vigiliā dissimilitudo. **S**i similitudines varias adduxeris/quas p̄tigimus. estimo qz nullus sue responsioni alius erit exitus qz vt dicat certe scio/qz sic experior. **S**ed perge vltra insistere et affer/qz similem crebro habere se iudicat experientiā. dū somniat/credēs scz loqui. legere et audire. imo et nō somniare. **A**d hec quid iste respondebit nisi dicere/vep est et tunc decipior. **Q**z si ampli⁹ proteruire et cōtrahiti volueris dicens/ita nūc. **D** bone vir etia; tu falleris. qz ignozes. **V**ideat ipse quid vltra obmutire aut sufficiēter allegare valeat/ad liberandum pedes suos ab hoc labyrintho. p̄ter solam experimentalē noticiā ipius vigilię. que valde dispar est a somnijs. fortior scilicet/atqz lucidior. p̄ quā nō se tā opiniatur qz scit et intelligit vigilare. **T**ransferatur hec similitudo. que videt puerilis ad rem sublimissimā que tractat /comp̄metur p̄ eam/si nō erro/ insolens arrogās qz humana curiositas. que fidei sacramenta si nō penetrat indignat. quādo nec quotidiana puerilia/et ludicra/sufficit attingere. **H**ec etiā nos cōsideratio cautiores efficiet/nō in reuelationib; tm̄modo secernēdis sed in om̄ib; generaliter n̄ris actib; diiudicandis. **Q**uotiens sibi videt homo sapiens/sibi iustus/sibi humilis. et sibi dicit. qz diues est in frute: et nescit qz miser est et miserabilis et paup cecus et nudus. **P**reualet in vanitate sua et in multitudine spūaliuz diuitiarū suarum gloriā. dicit in excessu suo/nō moueboz in eternum. **S**ed p̄ certo altro somno pressus fallitur. qz om̄ia hec aspicit nō in lumine veritatis vigilia. sed sub simulacro somniculose vanitatis experitur hanc fraudē. **T**unc primū homo dū deo ppicio excitatur a somno peccati. et nihil inuenit diuitiarū somniatarū in manibus suis. **F**it hoc dum regreditur ad luminum et p̄fulgidum diem humilitatis

et sibi vigilat qui vanitati dormiebat. videt tunc errozē suum/et illū secuz diuiz tractans/qz ipse patiebatur/qui ue desipiat/obstupescit. **N**am et vere supbum et arrogātem et tumidū aut aliter viciōsuz se fuisse deprehendit/qz aliter prius existimabat. **Q**uare sic. **Q**uia mentiebat iniquitas sibi. **E**t quid mirū si mentitur iniquitas sibi plus qz si somnians de somnijs. et maniacus de furia. et stolidus/de sapiētia coruptissime iudicant. **S**ic est plane qz viciōsi de pprijs vicijs/vt de tenacitate parcus. de arrogātia supbus puerse cōiecturant. et tanqz acrisia percussī palpant ī meridie. **Q**uāobrem elucescit quantuz/imo qz necessariū sit eis alieni consilij ducatū habere et sequi. quia de somniantē alius vigilans p̄fectius iudicat. **I**deo ve soli qz ceciderit nō habet subleuantem. et ve cecosi ceca eum ducat impietas/et illusio. quia ambo in foueā cadunt. **D** formidādas ergo iugiter fraudes; quis nō expauescat? **D** fallaces vbilibet mille deceptionuz tendiculas/quis has euadet? **Q**uis arto tramite/sic obscuro/sic obfesso securus ambulabit. **P**rofecto solus ille beatus/et decies beatus/humilis et paupculus/qui sapiēti obediens semp est pauidus/qui in dei timore instanter se tenet/ne cito subuertat dormus sua. **P**utas ne fuerat hoc expertus qz dicit. **L**ustodiens paruulos domin⁹: humiliatus sum: et liberauit me. **D**eniqz h̄ testatur oraculū illud digne diuinū/et sempiternē memorādū: de humilitate Antonij monstratuz. **C**onformiter ad quod iurat deuotus **B**ernardus taliū expertissimus sup cantica. **I**n veritate inquit didici/nihil eque efficac esse ad gratiā dei p̄merendam/retinendā/recupandam/ qz si om̄i tēpore inuenciaris coram deo nō altū sapere s; timere. beatus homo qz semp est pauidus. **H**anc humilitatis lucem quisqz intrauerit/per medios tentationū laqueos qntūlibet absconditos/tur⁹ incedet. frustra rugiet aduersarius vt leo. frustra circūiet qzrens quem deuoret/frustra insidiabitur ī spelunca sua vt rapiat paupem/et pauperculum et cōtritum/quoniā tibi dñe derelictus est ille pauper et orphano adiutor es.

Hoc est primū et precipuum signuz inter signa nostre monete spūalis discretiū. **D**onitiones om̄s itaqz intrinsece/oēs instinctus vebementes/omnis reuelatio

omne miraculū/omnis amor extaticus. omnis cōtemplatio. omnis raptus. omnis denique nostra interior exterior ve operatio: si humilitas p̄cedit et comitetur et sequatur. si nihil eam perimēs misceatur (crede mihi) signum habet quod a deo sunt / aut bono eius angelo/nec falleris. Si vero p̄dictorum aliquid sumat originem a supbia. si eam secum duxerit/suspecta habe omnia. Humilitatis ergo signum si p̄fecte nosce retur/frustra multiplicarent alia. quoniam supbia et humilitas numisma spūaliū operacionum sufficienter condistinguunt. Hanc nihilominus sublimissimā paruitatem et paupertatem ditissimā / sed in deo / hanc sapientissimam ut sic loquar insipientiam / quā sibi de se diffidit / que nemini se preponit que idcirco suasibilis est / et nemini detrahens aut indignans / disponit omnia suaviter. Hanc in quibus quisquis p̄pria virtute studio vel industria adipisci et seruare crediderit / errat proculdubio: etiam supbissimus est. preparat se homo ad eam non negabo: sed ab eo solo gratis infunditur et custoditur: a quo omne donū optimū est. et hanc scire et sentire iam magnū dei donum est: et humilitatis iniciū. Ecce magistri venerabiles et fratres dilectissimi: ecce quo relapsus sum de quarto signo ad primū. ita est. sed nunquā profecto satis crebro/nunquā verbis sufficientibus potest apud nostrā elationem p̄ditissimā / inculcari laus huius virtutis. nunquā nimis sub pedibus reprehensionis / valet aduersa supbia deiici conculcari et conteri. **D** monstrū horrendū ingens **P**otentiosissimū supbie negociū. **N**ā heu calcata resurgit fortior / instar fabulosi **A**nthei / euulsa repullulat vberior. sua demum rescissioe velut ydre poetice caput redit secundior. Sic ex suo nedū cōtrario ut ex humilitate. ex sordibus. ex pallore: sed ex sua morte rediuiua generat. **A** tuero tandē reuertamur si placet ad quartū signū in quod eramus. **N**ō dixim⁹ esse veritatē / que dat p̄figurationē legitimā / monete nostre spūali. **U**bi queso animaduertere nequaquam omittamus / quod aliq̄ sic se habere p̄nt: ut quibus nō sint palam et directe obuiātia siue p̄traria diuine omnipotentie / que p̄ scripturam sacrā extollitur / quā absolute possint fieri. sunt nihilomin⁹ reuellenda tāquam inania et fatua et diuine sapientie incōgrua: nec testimonio veritatis. legitime forma,

ta: sed aliūde protracta: quēadmodum si quis diceret sibi eē reuelatū quod tot⁹ mūdus mouebit cras motu recto / quod vn⁹ angelus annihilabit postmodū recreabit / non adducendo aliā vtilitatē / quod quilibet p̄latorum debet solus et nud⁹ incedere: et baiulare crucem materialē sup hūeros suos: alias tota p̄bit ecclesia. Talia in quibus velut delira et diuina reuelatioe indigna: statim abijcenda sunt. **N**ec enim relucet t̄mmodo in diuinis opibus potētia: sed bonitas: et sapientia quā effudit sup oia opa ei⁹. **O**mnia inquit p̄s. in sapia fecisti. **A**d hanc referit quod antea dictū est de narratiōibus supuacuis fantasticarū apparitionū: et de inutili p̄ eas t̄p̄is p̄sumptione. **P**ro hanc valet quod habemus ex determinatione doctorū et glo. mat. iij. sup illo / si fili⁹ dei es mitte te deorsum. **D**ira culū si pia vtilitate aut necitate careat: eo facto suspectū ē aut reijciendū. sicut fuisse christū volare p̄ aera: et ut cōiter sunt omnia magorū sacrilega p̄stigia. **F**uit nostris t̄pibus mulier in talibus famata reuelatiōibus: quā hanc signum nisi fallor delirasse cōuincit.

Quintum signum. **E**xpediamus nos ad postremū de quinto et vltimo signo. **I**llud est si meministis. caritas: seu diuinus amor: quod dat colorē aureū numismati. **H**oc signū nō vsquequaq̄ statim sufficiens est: propter sophisticū et fucatū colorē aureū / varne seu carnal dilectiōis. **S**iquidē ex t̄p̄us est mulierculas quōsdā fuisse quōs circa deū vel alios viros sctos magis afficiebant dilectiōne viciosa ignorant: quā vera sctā et sincerā caritate mouerent. **E**t de idolatris constat quod deū se diligeret: licet errantes existimāt. **P**ropterea primū hic incident infero non esse tutā mulierū quātūcūq̄ sanctarū cū viris etiā religiosissimis: cohabitationes et familiaritates. **Q**uare sic. **Q**uia p̄t fieri ut amor a spū incipiat: sed vehementer formidandū est ne p̄ blandicias sensim carne p̄sumatur. **N**ō deerit inquit **D**iero. visc⁹ diaboli. **N**ā et ferreas mentes libido domat. et carpit vires. **U**ritque vidēdo semina. inquit **H**egilius. **Q**uocirca scripsit quōsdā deuota mulier: nihil ita se habere suspectū sic dilectiōne: et pl⁹ quā diaboli: etiā dū circa diuina et p̄sonas probate sanctitatis p̄sant. **H**oc non muliebriter traditū est: quoniam passio seu morio quāto vehementior tanto precipi-

De distinctione visionū

ratio facilior inuenitur regi difficilior. **A**mplius hanc ob causam in ceteras vident errasse begardi et begarde/ob indiscretam dilectionem noie deuotiois palliatā. **A**rgumentū huius rei est in quodam libello/incredibili pene subtilitate/ab vna femina composito/que maria de valerianis dicebat. hec agit de progeria et emineria dilectionis diuine/ad quam si quis deuenerit/sit secundum eas ab omni lege preceptorum solutus. adducens pro se illud ab apostolo sumptum. **C**aritatem habet et facit quod vis. **R**ecolitur opinor/ut apud **U**irgilium in bucolicis quasi sitine ponit. **A**n qui amant sibi somnia fingunt. **E**t certe res sic se habet. quoniam amor inter omnes anime passionis magis penetratiuus et alienatiuus. et si verus est castus et sanctus/innuat incogitabiliter ad cognoscendum celestia. **S**i vero aut vanus sit/erroneus aut libidiniosus/varias sibi format illusiones. ita ut credat videre seu cogitare que prius ignorat. **E**xperimentum huius rei in amore hereticis percipimus. **E**tenim si predicta maria/nō de viatoribus vtrique ligata ad preceptorum diuinorum impletionem/sed de statu beatorum dilectionem quam scribebat applicasset/vix aliter quicquam de diuina fructu/que ad aliquid dici potuerat. sed saltebat ea sua tumiditas animi ratione passionis dilectionis imixta. **P**utabat igitur se frui deo dum vigeat hec passio foris circa deum in eius amplexibus/que a diuinis preceptis longe est. **A**ccepi a narrante quodam carthusiensi. se ab vno magno viro audiuisse. sed in hoc stultus erat. quod per mortale non semper corrumpebat caritatem/nec impediabat dilectionem dei super omnia/imo ad gratias agendum et diuinam dulcedinem admirandum/laudandum/cupiscendum nonnumquam inflammat. exemplum dabat de fornicationis dilectione. **E**rrabat vtrique delirus ille. qui sic fantasiabat/dum motum omnem amoris passionale vel ex consuetudine vel aliunde genitum ita diuinam vocabat caritatem/que non gaudet super iniquitatem et que deo pro inobedientia precepti cuiusuis nequaquam inimicatur. **N**ouit hominem qui ex deuotione et sapia plane laudabili cuiusdam virginis religiose/amicicia eius in deo familiariter amplexatur. deerat primo focus omnis carnalitat. tandem paulatim ex conuictu crebro accreuit amor/sed non penitus in deo/versus adeo ut ab ea visitanda aut recogitanda si aberat vix diuelli valeret. **N**ihil tamen pro tunc carnale. nihil subdolum. nihil fraudis diabolice suspicabat/donec aliquando discendum fuit longum ab ea. sensit ille vir

tunc primum. quod non pura et omnino sincera et casta fuerat hec dilectio. et quod magno malo nisi deus propicius auertisset appropinquabat. **D**is quippe uehementia est ad virtutem piculosisima comes/ut ad dilectionem. ad zelum. ad correctionem et siles. **V**erissime propterea quodam enunciavit/qui dixit male cuncta misstrat impetus.

Dec demum fraus apud illos frequens est/qui in cultu aut dilectione proximorum/decorem corporis. florem etatis. aut diuitias/aut alias fortunae dotes attendunt. **A** inde uehementius ad eorum dilectionem accedunt. **Q**ui profecto cauere habent ne sordide aut et carnaliter excurrantur. **A**lioquin si tamen modo virtutes diligunt. sed demum eius vnicam spiritum videlicet/quecunque corpusculum inhabitet eque ament colant et frequenter. **N**on aduersus tametsi quequaes poete dicenti. **G**ratior et pulcro venies e corpe virtus. **A**diuuat. **S**ed affirmo quod si gratior. non ob hoc tutior aut sincerior inuenitur. **D**enique ut sentias quod nihil tutius sit in ipsa etiam dei dilectione/dum pegnamur a deo recogitatione profunda circumspice quod apud exercitatos in amore et ceteris virtutibus suboriri potest horribiliter deceptio. **E**t qualis deceptio. **T**alis quippe ut ipsi deuotissimi iusta sed occulta dei permissione/aut pro erudiendo/aut pro perdendo eludant a demonio meridiano supbie/transfigurante se in angelum lucis/sub specie gratias boni/declinat tunc ab eis deus: et veste nuptiali caritatis spoliatur. **O**mnia tamen priorum deuotionis et dilectionis indicia sentire et habere presumunt/errantes vtrique in via et experientia mortuum/queadmodum si quis aberret apertis oculis in via pedum/arbitratur itaque quod agatur spiritu dei dum ex solo informi habitu et versus virtutis prioris non dum abolito/mouentur. **E**t quis non obstupescat hoc audiens. **Q**uis non uehementiter exhorrescat. **Q**uis non obtemperet apostolo dicenti. **Q**ui se existimat stare videat ne cadat. **A**redo preterit hoc fuerat sapiens qui dicebat. **E**st via que videtur homini iusta: et nouissima eius ducit ad mortem. **E**t ille qui ait. **N**escit homo an amore vel odio dignus sit. **S**uper hanc abyssum multam iudiciorum dei verterat aciem contemplationis sue qui pauescens exclamat. **O** altitudo diuitiarum sapientie et scientie dei/que incognoscibilia sunt iudicia eius. **E**t alter inquit **T**erribilis in consilijs super filios hominum. **E**t ad humiliationem nostre miserie hec consideratio si non sufficiat quod aliud erit satis ignoro

Porro nō ē ptereundū q̄ eadē psona sic nūc p̄t esse bona z ornata caritate/nūc declinare in vitiū/z rursus a malicia in iusticiā p̄verti. Sic possibile ē eandē psonam nūc ver̄ reuelatiōibz visitari: nūc fatigari v̄l tentari flis illusiōibz. Nā z p̄phe n̄r̄ vt dauid. helize? z nathā/nō sp̄ ad nutū p̄sto hēbant s̄m Grego. z historiā p̄pheti cum sp̄m. Un̄ nathān ex fr̄q̄nti vsu p̄phetice visiōis/credidit p̄p̄riā estimatiōez esse reuelatiōez. dū ip̄i dauid q̄renti de edificatiōe tēpl̄i r̄ndit. fac q̄cūqz hēs in corde tuo/dñs tecū est. Valet h̄ exēpluz ad ea q̄ de vsu dilectiōis diuie p̄tracta sūt. Quam obrem q̄ in talibz se existimāt p̄p̄rio sensu/arte v̄l industria/discernere/ videat ne erret. q̄m̄ si p̄sup̄tiōis sp̄s obrepserit: subitabit facile vaitas illusiōis. **A**ue tñ h̄ audiēs z pauescēs ne deteriorē infidelitatis aut desperatiōis foueā incurras/ tanq̄ videlicz nlla sit aut fuerit i sc̄tis reuelatiōibz/z bone spei/certitudo. Sicut de reuelatiōe dicit apl̄us. Scio hoīem zc. Et de spe inq̄t. Cert̄ sum qz neqz mors zc. **D**abeb̄ sane certitudo s̄z a diuio lumie/nō humana solū inuestigatiōe aut estimatiōe. Scis p̄te rea qz nō sequit̄. cadit deceptio z illusio i iudicādo de somno z vigilia. igi tur nlla ē de vigiliatiōe certitudo. nullaqz adhibēda vigiliatiōis fides indubia. vigila bāt sc̄i i diuio lūie. nos pctis obzuti z obuoluti/ plerūqz portēta vitiōz aut illusio nū somniam? nūm̄z si fallimur. illi neq̄s. **R**ouī hoīem q̄ p̄ ml̄rū tentatiōis inuolucrū/sup vno ex fidei articul̄. in tātā subitō lucē veritat̄ z certitudis introduc̄t est vt nullē p̄orsus residerēt dubietat̄ reliq̄e nulla vacillatio. s̄z serenitas ml̄ra. iubente eo q̄ fluctibz impat. **A**ddebat q̄ nō ex rōne aliq̄ noua/ sic tūc se in̄terrogabat/z optie memin̄t. s̄z ex sola hūiliatiōe z captiuitate in̄tellect̄ in obsequiū fidei/z oipotētie dei/ istud meruerat/ vt nō pl̄ dubitaret de illa fide q̄ de sui existētia. q̄rebat rōem tātē soliditat̄ z pacē in credendo. **N**ihil aliud reperiēbat nisi q̄ sic exp̄iebat z i aliū transfundisse nescisset. **N**ō credēt forsan mūdani sapiētes tales fieri illūiatiōes/q̄m̄ verissime p̄nūciatū est ad deū p̄ p̄ham. **I**llumināf tu mirabilit̄ a mōtibz et̄n̄is turbati sūt oēs insipiētes corde. **Q**ui n̄ sapiūt vicz q̄ cordis sūt/z sp̄s/q̄ nec secuz h̄tant in corde suo. s̄z for̄ in plateis vanitatū. **S**ic cō

stat iustos i spem sue salut̄ certā erigi. cer/ tā dico nō in se. s̄z in eo q̄ afflatu secreto dicit an̄te. sal̄ tua ego suz/q̄ in medijs icert̄ qz tentatōnū hūanaz fluctibz/ ancorā spei firmā figit. qui etiā dilectā in trāquillitatis cubiculū/ex tot irruentibz hūane vicifitudinis turbibz introducit. **N**ec sunt plane mirabilia dei in p̄fundo hūani cordis/q̄ vident illi qui descēdūt mare p̄tritiōis amare z fortis in nauibz virtutis/z p̄ p̄templatiōē z meditatiōē sedulā non curiosam/sed piā z fidelē faciūt opatiōē in aquis mult̄/tam diuinoz iudiciōz/q̄ humanoz affectuū. **V**is videre hanc visiōē magnā/vis ad ista p̄scendere/nō opus est viribz hūanis/tuū posse nō est posse/tuum scire vt socrates dicebat est qd̄ nescias. tua iusticia nihil de iusticia tua confidere. **Q**uō sic. **A**ccede ad cor altū z tibi exaltabitur de. videbis q̄ nō tu solus/s̄z oēs gētes. iurta dictum p̄phe. q̄si nihilū z inane sunt in p̄spectu ei?/ ecce tuum nihil posse. **E**xclamabim̄ nihilomin̄ cū p̄pha. **M**irabil facta est sc̄ia tua ex me. p̄fortata est z nō potero ad eā. **E**cce tuū scire nihil fateber̄. **D**eniqz cū alio p̄pha. **O**m̄es iusticie n̄re q̄si p̄anus mēstruate sic sunt an̄ te. **A**b hac imbecillitat̄ tue valle. **A**b hac insipientie caligie. **A**b h̄ puluere hūilitat̄ z stercore vilis reputatiōis. vocabit te de? i mōtē/ loq̄ns tibi de caligie atqz suscitās d̄ puluere egenū/z de stercore paupem erigens. **S**z dicef/scio iā me nihil possenihil scire. nihil deiceps h̄re iusticie. nihil tñ tale q̄ le pollicer̄ experior. **V**erūtñ p̄cor attēdet̄ quō scire dixer̄. videto ne audias illud improp̄riū. **E**x ore tuo te iudico fue nequā. **N**ā si p̄a z absqz vlla dubitatiōe ita eē iudices forte p̄ it̄lectū z p̄ rōem/ vt fere om̄s. cur affectio. cur opatio p̄tradiciūt. cur v̄l n̄ p̄formit afficer̄ z agis. aut cur sic afficer̄ z sic agis/q̄si possis tuis viribz. tua industria. tuaz iusticia dignū aliqd̄ opari/ laudo iudiciū tuū q̄le dixisti/s̄z exp̄imētalem gustatiōz coerigo. **A**lit̄ q̄ppe iudicat̄ se ne scire ideote/q̄ difficultates scie alie? nūqz attēdūt. alie sapiēs z exp̄t̄ q̄ sciēdi impossibilitatē ex ip̄a rei p̄ditiōe aut rōnū p̄plexitate p̄siderat/sentit z masticat. **N**ullo pacto insup culpo neqz phibeo te conari. te opari. te tot̄ viribz exerceri. s̄z arrogantia in istis penitus execroz z exulo. **A**liquin noli mirari si tua spes nutat et fluctuat/

Trigilogiū astrologie

dum vñ in modico/tuis viribz q̄s fateri in
ualidas innitit. Si p̄terea cū venerit tibi
pes supbie claudicas z corruis. vbi ceci/
derūt om̄es q̄ opant iniquitatē. In deo q̄
solus est immutabil/spes dūtarat figēda
est/cū illo qui dicit mibi adherere deo bo/
Bnū est zc. **I**ntellige p̄terea vt ad cepta re/
grediar vñ diuerti longi? p̄sequendo sup/
biam. intellige inq̄ qd salomon regit duz
solo hūane industrie studio ad cognitōez
diuinoz nifus est p̄tingere. q̄lis est p̄ns in
quisitio de veris atqz falsis reuelatiōibz
Lūcta inq̄ tentauī in sapia/dixi sapiens
efficiar: z ipa longi? recessit a me/mlto ma/
gis q̄s erat/z alta pfunditas: q̄s inueiet eā.
Et nunq̄d nō aspiciat doctissimi viri. nū
qd nō animaduertit: sile aliqd in p̄posita
questione: q̄ plane tanto ampli? mibi vifa
est exaltari/ q̄nto plus q̄sita est penetrari.
Et ibi vere deficiūt scrutantes scrutinio.
Actū bene actū est. nō p̄didim? operā: vof
audiendo: ego loquēdo: si de nob nō de di/
mūnere diffidim?. si p̄inde iugiter hēam?
ad dñm sursum corda/petētes ne fallam?
z fallamur. **N**ā homi bono in p̄spectu suo
dedit de? sapiam z scientiā: inq̄ salomon
Si monete spūaliū reuelationū nos exa/
minatores esse p̄tingit/studeam? esse q̄les
descriptim?. **A**dheream? deo et scripture
et? p̄ quā z in q̄ semel loquit nob de? z id/
ipm nō repetit. **D**ebem? in eo q̄dē iudi/
cio tū in oibz. tū p̄cipue in ista examina/
tione nō p̄cipitare sniam/sz vsqz ad plenū
simā examinatiōez suspēsus tenere iudiciū:
ma tūc nisi falsitas aut fatuitas cognata/
falsitatis apra sit: vbi q̄o nihil p̄mo aspe/
ctu falsum vñ delirū aspiciat. nō solū explo/
rare p̄uenit q̄ acta sunt: sz exitū expectare.
Nā p̄mittit aliq̄n demon veritates pluri/
mas/z post t̄pis tractū q̄n p̄suasit hoibz.
tūc id qd fallit sumministrat: z h̄ vel ad de/
ceptionē singular? p̄sones vñ ad impugna/
tionē miraculosaz opationū n̄re religiōis
quibz fides innixa subsistit: vñ ad vitupe/
riū tori? deuotiōis/aut ad scandalū verbi
diuini. **E**t ei dñ cadit vn?/quē antea m̄gni
eē nois taliū reuelationuz fama vulgauit:
Irrident ipi deinceps seculares / seculari
ter viuētes/vnūquēlibet q̄ religiosa sim/
plicitate vitaz agere decreuerit. **A**ppellat
p̄festim illusoz z illusuz/clamat fantastie?
exibilarur papelardus/begosus/z begar/
dus/z sic occasione accepta irridetur iusti

simplicitas. **S**z z simplices p̄ talia palaz
decepti/aut vix aut nunq̄ p̄nt ad viā veri/
tatis reduci. **Q**ue cā est/qm̄ neqz audiunt
clericos q̄s hypocrisi inuidia/z maligni/
tate laborare credūt: neqz emendant p̄ lai/
cos q̄s ignorātes vt seipos esse cognoscūt

Predictoz oīum hec summa est vt exa/
minef nūmīma diuine reuelatiōis/si ba/
beat pondus hūilitat: absqz curiositate z
tumoris vanitate. **S**i flexibilitatē discre/
tionis/absqz supstitiosa estimatiōe: z abie/
ctione p̄silij. **S**i durabilitatē patientie in
aduers: absqz remurmuratiōe z ficta emu/
latione. **S**i veritatē p̄figuratiōem: absqz
mendosa aut inepra assertione. **S**i colozē
viuidū z sincerū/diuine charitatis: absqz
carnalitatē scoria z fece. **E**t qm̄ hec omnia
circa elysabeth z zachariā extiterūt i reue/
latione eis facta de iohē z ei? noie: **C**ōmē
dari n̄ irrationabilit dict? est ipē Johan/
nes/tanq̄s h̄ns nomē reuelatur/qd os dñi
nomiauit: qd notari dignuz in p̄ima no/
stri textus p̄ricula fuit iohes zc. **C**ui? me/
ritis ab om̄i nos errore custodiat ipa veri/
tas christus iesus/qui est b̄ndictus i secu/
la seculozum. **A**men.

Trigilogiū astrolo
gie theologizate/ab eodē scriptū lugduni
Anno dñi. **D**.cccc.vix. ad delphinū vni/
cum regis francie filium.

Prohemium

Sapientia que a dño deo
est. que z de se p̄dicat. **P**er
me reges regnāt/ quā vsqz
tato nomie theologizā di/
cim? null? recte existima
bit p̄trariā eē cuiq̄qz vere
scientie. om̄e ei vez om̄i q̄o p̄sonat. **Q**uin
etiā theologia scias oēs alias sibi subdi/
tas h̄z/velut ancillas/in q̄b si qd pulcrū
est/illud approbat z decorat. si qd noxiū z
turpe illud abijcit z mūdāt. porro si quid
supfluū est resecat. supplēs q̄cqd fuerit di/
minutū. **P**ropterea nō est h̄ negādū ab a/
strologia/quā eē sciam nobile z admirabi/
lē p̄mo p̄iarche adāz seq̄cibz reuelatā/the/
ologia nō abnegat. **V**erūtū hāc ancillam
suā astrologiā nōnulli tot vanis obfuati/
onibz/tot impijs erroribz/ tot supstitiōibz
facrilegis deturpātes maculauerūt/ nesci
entes in ea sobrie sapere/ac modeste vti. q̄